

— ❖ — چار سوم آلا جاجیان — ❖ —

CONSTANTINOPLE

1863—1866—1898 ՅՈՒՆԻՍ 6

Պարզ-բացար Նաֆիլէ խան վերի արև թիւ 16

Pl. 2604

ԽԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՓՈՒՆՆՈՒ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ
ԹԱՏՐՈՆ ԿԵՐԹԱ՝

Այս հարցումը կ'ընեն վերջին օրերս Ամերիկայի Նիւ-Եորք - Ուսթրը - Փրէզիդէն ալի՝ ամէն քաղաքացու գիւղացադարաց մէջ ընտանեօք և անոնց ընտանեաց հաստատեալ Հայերն, վասն զի ինչպէս պիտի տեսնուի լրագրի առձեռն լեթթի մէջ հրատարակեալ նամակէն Ուսթրի հայոց հոգեւոր հովիւ Մաշտոց վարդապետ թատրան դպիր, առաջնակարգ աթուի մը վրայ բաղմբը, վարագոյրներուն և կեէկին և Զինչախ աղկանց ուսմբաց սրնքաբաց, կրծարաց պարեշուտուն հրձաւանաց ցոյցերով ծախահաւեր է և օրհաստական հիւանդի մը Ս. Հաղորդութիւն տալու համար իրեն դիմողներն զինքը բռնակարանէն բացակայ գտեր են Նիւ-Եորքէ առաջարկուած է մեղադրային կեդրոնական վարչութեան կրօնական Ժողովոյ և մեղքագանը Ս. Ելմիածնի ուշադրութիւնը խնդրել այս հարցման վրայ և աս հաւաստիկ ուշադրութիւն կրկնորեն և հաստատելով թէ Մաշտոց վարդապետի վարմունքը չարարանար և ոչ մէկ կրօնական ատեանի առջև և Մաշտոց վարդապետ կը դատաւարտուի իրրկ չարաչար դժոժը կուսակրօնութեան և մարմարալոյութեան նուիրական ուխտին, զոր եկեղեցական մեծահանդիսի ըրած է սրբազան տաճարին մէջ առաջի Աստուծոյ և մարդկան

Այո՛ , հաւատարմ եմք որ Մաշ-
տոց վարդապետ կը դատապար-
տուրի , վասն զի դիտեմք թէ Հայ
եկեղեցւոյ կարգերն ու կանոնե-
րը բնաւ չեն ներքո եկեղեցակա-
նի , մանաւանդ հոսսակիօն եկե-
ղեցականի , որ զբօսարան ու սըր-
ճարան երթայ , ո՛ւր մնայ թափ-
րօն երթայ , և ներկայ դտնուի
հօլանի աղջկանց խմբերը ներու և
խմբապարերու

Լա՛ւ կը յիշեմք , թէ եկեղե-
ցականը վարժարանի մէջ կրօնա-
կան ներկայացմանց հրաւիրուած
են թախանձանօք , բայց ընդու-
նած չեն այդ հրաւերն , և գրե-
թէ յանդիմանած են զիրենք հը-
րաւիրողներն

Լաւ կը յիշեմք, թէ երբեմն պատիօ՛ր տնօրինած է հասարակաց զբօսավայրի ու զբօսարանի մէջ երեցող եկեղեցականաց համար, եւ արդեւ կարելի է մեղ չցախի, երբ կը ըսեմք թէ՛ Ուսմթըրի Մաշտոց վարդապետն, որոյ արարքն արդէն ոչ սակաւ գայթակղեցուցած է Ամբրիկայի հայերն, և

ԹՂ ԹԱԿՅՈՒԹԻԻՆ, ՓՈՒՆՑԻ

Հայերէս . 18 Մայիս 1898 . -
Անթարքիայի Հայ գիւղօրէից վրայ
համառօտ ծանօթութիւն մը տա-
լէ ետքը քիչ մ'ալ Հայէպի ընդ-
հանուր գործոց վրայ պիտի խօ-
սինք . - Անթարքիա տեղակալա-
նիստ գիւղաքաղաք մ'է , որուն
դիրքը հիացում և սքանչացում
լիութէ ամէն ուղեորաց աչաց
ընտան հեղեղեցկանտեմիլ տեսա-
նաներուն զանօճառաւ . Ունի մէկ
եկեղեցի և մէկ դպրոց , բարե-
լարդ և կանոնաւոր ըլլալէ հետեւ
Ժողովուրդը չունի այն զգացու-
մէն , զոր կը պահանջէ իրմէ մեր
եկեղեցին . 120 ի չափ տնուոր
Հայ կայ , որ կը դառնին երկրա-
գործութեամբ և շրամաբուծու-
թեամբ . Անթարքիա ներկայիս մէկ
նունենալով բան մը նշանաւոր ,
միայն անցեալ յիշատակներով կը
պարծնեայ , նախնի ժամանակաց
մէջ 1300 եկեղեցի և վանք ու-
նենալը յիշելով կը շատնայ ,
Բաղաքէն և Ժամի հեռու է Հա-
ճի-Հապիպլի գիւղը , ուր կան ի-
նչ 300 տուն Հայք ունին եկե-
ղեցի մը և դպրոց մը , որոն դա-
նատուն է արապկիրցի Յովհաննէս
մանուն անձն . - Իսկէց կէս Ժամ
հեռու է Պիթիաս գիւղն , ուր բը-
նական ձանձառ հաստատած են 400
տուն Հայք . ունին եկեղեցի մը և
դպրոց մը , որ վերջին մէկ քանի
ամսոց մէջ հիմնադրուեցաւ . Սոյն
ուրաքաց դպրոցի վարժապետն է
Պ. Սաչատուր Եփրեման , զոր
իրկած է տեղւոյս Առաջնորդ Հայ-
ր . Այս ուսուցիչն աղբիւ ու
բաղադրաբար իրիտասարդ մ'է և
Պիտիսիայի անկեղծ աշխատող
ը . ուստի տեղւոյն աղքատաց
հոգնակուածեան անոյշ ու գո-
լելի արձագանքն է , զոր աստ
ընենք . Այս կողմեր այսպիսի ժը-
շալան գործողներու և իսկապէս
Հայ լեզուի ուսման ծաւալման
իսկապէս տանողներու խիստ պէտ-
քը կը դգան , ճիտակ խօսելով՝
այս համակրելի դասախօս առա-
ջին անգամ անհամեմատ ու խիստ
ուստ դժուարութեանց ու խոչըն-
դատից հանդիպեցաւ , որովհետեւ
10 տարիներէ ի վեր էր որ դպ-
րոցի և դասատուի երես տեսած
էին տեղացիք , = Անթարքիայէ 5
Ժամ հեռաւոր գիւղ մ'է նոյնու-
րուգ . 250 տուն մերազնեայք
ան . դպրոցին դասատուն է Աւ-

Երեւելի Պ. Եղիա Թաճեան երկ-
տասարդն, որ ըստ իւր կարեաց
կը ջնայայ կըթել Հայ մանկիկնե-
րը, — Բայց ամիսս որ Անթաքիոյ
գրեթէ բոլոր գիւղերու աղգային
դպրոցները զուրկ են դասագրք-
քերէ ու դպրոցական բոլոր կարե-
ւոր առարկաներէ, Ահա այս պատ-
ճառաւ չբաւոր ծնողք իրենց ու-
սու մակարտս պղտիկներն ակա-
մայ կը դրկեն օտարաց դպրոցնե-
րը, որոնք առիթն օգտուելու
մարդոքսութեան ծուլակներ կը
լարեն մանկանց հանդէպ, որք
տակաւն անգիտակ են իրենց
վիճակին ու աշխարհային համո-
քէն գաղանկաց, Առ այս Գրեհա-
կան յանձնաժողովոյ ուշադրու-
թիւնը կը հրաւիրեմ՝ որպէս զի
անկասաղ պարտուպատաճն տը-
նորիներու բարեարտութիւնը ունե-
նայ, ինկատի առնելով անշուշտ
Անթաքիոյ յըկակայ ժողովրդոց
նիւթական տարապայման անձկու-
թիւնը, արմտեաց անօրինակ սը-
ղութիւնը ու այսու առթիւ դա-
սագրքեր գտնելու ու գնելու ան-
կտրորութիւնը, — Խըտըր-Պէյ
Անթաքիայէ 6 ժամ հեռու, 300
աղգայինք կան. դպրոց մը ունին
ոլորմիւր վիճակի մէջ, — Գէպէ՛ 7
ժամ հեռի, ունի նորայէն եկե-
ղեցի մը 250 տնուոր ժողովրդով,
Այս կողմի Հայ ժողովուրդը ա-
ղաւաղեալ լեղու մը կը գործածէ,
որ ստուգիւ անհասկնալի թուե-
ցաւ ինձ, Այս կողմանց կաղու-
թեան վերթաբանն ըլլալով՝ սա
ցաւալի եղրակացութեան դանք
որ այս տեղերը առանց վարժարա-
նի կանցըրեն մանկներ, իրենց
թխամ մաղղայ հասակին մէջ
ուսանողութեան տարիքը ի լըզ
կը սահի, իւր ետն անպատտ
արդիւնք մը միայն թողլով. և
սակալայն հարկ է դաւօք ու տիրու-
թեամբ յիշել թէ մարդոքսներու
խմբակ մը՝ աչքերնին յորս բացած՝
գօտեպինք ու հև ի հև կը վաղէ
հօն, ուր կը տեսնէ Հայ թշուառ
տղեկ մը՝ անջատելու համար իւր
խանդակաթ ու գործվալի մօր-
մէն, և այսպէս իրենց պաշտօնը՝
վիւրթականտայութեան ամենա-
յարմար միջոց, և Հայ մանուկ մը
իւր աղգային եկեղեցիէն ու ժա-
րցնելու, և հետեաբար թագուն
եղպատակ մը յառաջ մղելու ու
տակաւ առ տակաւ զանոնք կոր-
զելու ամենալաւ առիթ մը նկա-
տած են, Այս ողբալի իրականու-
թեան դէմ Լաթաքիոյ առաջնոր-
դը՝ Տ. Թադէոս վարդապետ, յի-
շելով արիւթի թեմերը դանուղ
1600 յ չափ անուր ժողովուրդը ե-
ռեսի վրայ ձգած, անդին իր իշնձը
մտածէ միայն, ո՛հ, ի՞նչ տղուր
առան, ուրեմն այլևս երեակա-
լոցէք այդ տեղի հայ հասարա-

կոլեկեան անկեայ վիճակը, ինչ և իյէ, դարձնենք տոյն էյ, զի զգալուն սրտի չէ կարելի գիմանալ 21 օր Անթարիա Թիւլէ ետքը ուղևորեցայ Մայիս 3 ին ի Հալէպ երբ առաջին անգամ տեղւոյս Գեր. Տ. Պետրոս Ծ . Վ . ներկարարեան Առաջն . բարեկան Տեղապահ Հօր ներկայացայ, Նորին Գերազառուութենէ սիրալիր ընդունելութիւն գտայ, Առաջնորդ Հայրը եկեղեցին պայծառ ու վառ պահելու համար միշտ արթուն է դպրոցի շատ հոգ կը տանի, այնպէս որ այս օրեր դպրոցի յատկացեալ տարեկան գումարը ամբողջովին հոգաբարձութեան յանձնելու յաճոյեցաւ, Ընդացիկ ամսւոյ 10 ին, Դիսակի, Ս . Պատարագ մատուցանելու բարիքն վաշիւնցի՝ ի շնորհս Նորին սրբութեան, Նոյն օր Ժողովրդեան հօգեւէս ու բարեխրատ քաղաղ խօսեցաւ, և ի մէջ այլոց ծանոյց լծ՝ Ս . Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի բաղմամբիւ պատասպարելոյ ի նրպատ հանգանակութիւն մը բանալու պիտի ձեռնարկէ, որով աղ-դայնոց զԹմախրական զբաղմանց կոչում քրաւ սրտաշարժ կերպով : = Իբրև վերջաբան յաւելունք լծ՝ Առաջնորդ Հայրը մէկ քանի օր վերջ իւր հոգեւոր իշխանութեան տակ գտնուող Բիլիս, Պէլէն, Ճըսըլուզուր, Անթարիա և ասոնց գիւղերու հայ Ժողովրդեան այցելութեան պիտի ելնէ՝ հօգեւորապէս միխթարելու և այլևայլ պիտանի գործեր կարգադրելու համար, Բարի յաջողութիւն կը մաղթեմ, ևս ալ յուլիս 2 օր վերջ տակից պիտի մեկնիմ Բիլիս և Ս. Են-թայ ճանապարհորդել, կը յուսամ լծ, նոյն վայրերէ առաժ տպաւորութիւնքս ու ծանօթութիւնքս ի մօտոյ տեղեկագրելու բաղդատարութիւնն ու պատեհութիւնն կունենամ :

Կ. Բ. Խ. Վաւերի

Նիւ-Եորք. 8 Մայիս 1898, —
Հայ կուսակցութեան արեւոյս մը կըր-
նա՞յ Պատրոն երթալ, — Բաւական
ժամանակէ ի վեր Ամերիկայի ազ-
գայնոց վրայ հրատարակելի ծա-
նոթութիւններ չգրելուս պատ-
ճառն կարեւոր և ուրախալի տե-
ղեկութեանց չգոյութիւնն է, Ար-
դէն գիտէք Ուսմթըրի Մաշտոց ա-
րեւոյսի անհաճոյ վարմունքն և
տեղւոյն ազգայնոց դժգոհոյթիւ-
նը, Բաւական պարսզեայիք հը-
րատարակած էք այդ վիճակն,
մինչև ցարդ կը շարունակուի այդ
կացութիւնը, և վերջին օրերս ա-
ւելի ծանրու գայթակղական եւ-
րած է, Սոյժ մ'չ միայն Ուսմթը-
րն, այլ Ամերիկայի ամէն կողմե-
րն, ուր Հայ կը գտնուի, սա՛

խնդիրն ու վիճարանութիւնը կայ-
թէ Հայ կուսակիցն արեղայ ի
կրնա՞յ, թատրոն երկուքը և այ-
լայսպիսի ներկայացմանը ներկայ
գտնուիլ կամ Հայ եկեղեցի-
այս թիմաշուկութիւնը կրնե՞ն իւ-
րաշտնեցի, Այս խնդիրն
յուզուի իմացուելով որ Մայրո-
ւորեղայ էլ բարի թէն կողմած իս-
դի մը ներկայ գտնուած է թատ-
րոնի մը մէջ, որ 25 է ամբի աղ-
ջիկներ, Կործք՝ ուս և սրտն-
բաց պարեր են, և Մայրոց արե-
ղայ առաջին նտալիմաց միոյն
վրայ բազմած բուռն ծաղիւսնա-
րութիւններ ըրեր է՝ եւ լսեցէ
թէ ինչ պատահած է այդ գի-
շեր Օրհնատան հիւանդի մը՝
Հաղորդութիւն տալ հարկ եղե-
ք, քացեր են Մայրոց արեղայի
բնակարանը և սպիպու եր են ըն-
դունայն վերաբանալ թատրոն
բայած ըլլալն իմանալով Ստոյգ
աղբիւրէ կիմանալ թէ էլ իմած
նիս Ս. Հայրապետն վերջապէս
ուռած է Սմերիկայի Հայոց անդ-
րանիկ հովիւ Սարածեան Տ. Յով-
սէի վարդապետը և այլսկոպո-
նեռնադրել և գործեալ Ամերիկե
ղրկել ընդհանուր հովուութեան
պաշտօնով Այսպիսի կորու-
ղութեամբ կարեն է գոհացնուցիլ
հովուութիւն հարստացել Հայոց
մէջ և ըրել իմա զգոհող
թեանց զայլ թակուլութեանց ու
երկայառակութեանց որոց նիւ-
թական ու բարոյական փնայնեցի-
յա՛ւր են և իմացուելով իմացուելով

Պիղոս Բ Յունիս 1898 . - Տօնախմբաւոր եւ զանազան կարելէ
ռն. տեղեկութիւնք . - Ենչպէս ու
րիշ տարիներ, նոյնպէս այս տարի
կատարեալ անդորրութեամբ կա
տարուեցաւ Եօնիախմբաւոր (Վիպ
նայիր) . . . Չանազան կողմերէ ար
հեստաւորներ կային . որոնց մէջ
կը նշմարուէին Տարիւրաւոր հայ
դէմքեր . որք առաջարկութեամբ
Գեր . . . Տօր . առատօրէն նպաստե
ցին . թէ կրօնականութիւն կրթա
կան . հաստատութեանց . Տօնախ
մբաւոր շարժումն մէջ կիրակի շին
հանգիստեալուն համար . մեր Պիղո
սացի կրօնասէր արդայնոց առա
ջարկութեամբ . առաջնորդական
տեղապահն երեք շարժի . Ս . Պա
տարազ . մատոյց ի ներկայութեան
խումբ . բազմութեան . Պատարա
զը մեծաւ շքով կատարուեցաւ .
շնորհիւ Պրուսացի քաջ ճայնաւոր
րաց . որք նոյն օրը շտպեկ հագ
նելով . իրենց գեղանի ճայներով
վառլ տունին հանդէսին . Տեղա
պահ Հայր . բարող խօսելով Հո
գեգալտաւան տօնը . բացառեց .
բարեմալութեան իւններ ըրաւ . մեզ
դիս համար . օրհնեց քօյր նու
րատուններ . բարի ողջերթ մազ

թեց և այլն, և այլն, և ետ աւարտման ժամերգութեան՝ Պրուսացի ազգայինք և ձայնաւորք առաջնորդարան հրաւիրուելով մեծարուեցան Պատ. Թաղ. խորհրդային կողմանէ, = Տեղապահ Հայրն քահանայից և թաղական խորհրդականաց հետ չորեքշաբթի այցելեց տեղւոյս Մեծ. Գայմագամին, դատաւորին և այլ բարձրաստիճան անձանց, և փոխադարձաբար այցելեցին անոնք ալ:

Ս. Ս. Յովհաննէսեան

ԱՂԻՅՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մանկապարտէզի տարեկան հանգէսը կատարուեցաւ անցեալ կիւրակէշնախագահութեամբ Գեր. Բարդուղիմէ, և ի ներկայութեան ծնողաց և այլոց 60 ի չափ փոքրիկներ, աղջիկ ու մանչ, կարմիր կրծկալներով, սպիտակ օձիկներով և կարմիր կոշիկներով, համազգեստ, 6-10 տարեկան, ըզմայլերի տեսարան մը կը նմայէին, Այս փոքրիկներուն դաշնակի ձայնին համեմատ շարժումներն, երգերը ու պարերն, տրամախօսութիւնն, և իրազեկութեան ու թուադրութեան վերաբերեալ հարցմանց պատասխաններն մեծ դժուարութիւն պատճառեցին ներկայ գտնուող ծնողաց և հանդիսականաց: Գեր. Բարդուղիմէ օրհնութեամբ փակեց հանգէսն, և ամէն ոք շնորհակալութիւն յայտնեց մանկապարտէզին բարեկարգութեան ու արգիւնաւորութեան համար հոգաձու աղջիկ անձանց, և վարժուհեաց, և մանաւորապէս Թեոֆանեան էֆէնտիի, որ 10 տարեկան էր վեր ոչ միայն մանկապարտէզին, այլև Ս. Խաչ արեւմտեան իգական վարժարանաց հոգաբարձութեան պաշտօնը կը վարէ անձանէն մեր ընկերացումանց աջակցութեամբ, և մերթ միայնակ, ինչպէս է այժմ, որովհետև թաղին խորհրդարանը գրեթէ կազմալուծեալ է, և նոր կազմակերպութեան հարկն անհրաժեշտ է:

Փառաքական ժողովը երեկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ նիստըրան ատենապետութեամբ բարձր Յարութիւն փաշայի Ս. մեն. Ս. Պատրիարք Հայրն բացակայէր: Նորին Բարձրութիւնը ժողովին հաղորդեց՝ կայսերական կառավարութեան մատուցանելի ինչ ինչ խնդրոց համար Ս. Պատրիարք Հօր. Կողմանէ վերջերս կայսերական կառավարութեան մատուցեալ գրութեանց պատճեններն, և ընդունելով ժողովը, որոշեց արձանագրել:

Փառաքական ժողովը Տընտեսական խորհրդոյ անդամներէն փոխտարան Իսթիւրեան Համբարձում և ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆէնտիի յանձնեց Պատրիարքի Էրմէնի գիւղի Հայ եկեղեցւոյ սեպակաւն քարահանքի խնդրոց մանրամասն քննութիւնն:

Տփղիսի մէջ հրատարակուող Արձագանգ լրագիրն որ քանի մը ամիս առաջ 8 ամիս դադարման ենթարկուած էր կառավարութեան

նէն, այս անգամ բոլորովին խափանուեցաւ:

Վանայ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Ստեփան վարդապետ Աղապատեան Պատրիարքարանի գրքեր է թէ՛ հարկ է Աղթամարայ կաթողիկոսական ընտրութիւնը կատարել: Բայց Պատրիարքարանն առ այժմ այդ ընտրութիւնն յետաձգել արժան համարել է:

Ամասիոյ Կրօնական ու Բարձրական ժողովները Պատրիարքարանի առաջարկներ են՝ իրենց վիճակն ալ յանձնել Ճանիկի առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Բարդուղիմէ վարդապետի, բայց Կրօնական ժողովն բաւական համարելով Ճանիկի վիճակին ընդարձակութիւնը արժան չէ համարել Ամասիոյ վիճակն ալ միացունել:

Պեշիկի Անվէր քաղաքէ Պ. Օ. Նիկողեան ընտանեկան կոչունքի մը առթիւ, որոց համար 100 ֆրանք զրկել է Պատրիարքարան:

Սրբաւոր Առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս Սրբազան անցեալ կիրակէ պալատն հրաւիրուելով կայսերական մեծարանաց արժանացաւ:

Ռուսիոյ կառավարութիւնը ըստ խնդրանաց Ս. Հայրապետին, հաւանք է որ Հայ ծիսական դրացոցներու մէջ Հայ լեզուի ու կրօնի աւանդման համար շարժական 6 դաս ըլլայ, և իւր լեզուի, և երկուքը կրօնի նոյնպէս հայերէն լեզուաւ: Յառաջդոյն շարժական 3 դաս միայն որոշուած էր: Նաեւ որոշուել է բանալ որ լոր փակուած դպրոցները, կառավարչական հսկողութեան ենթարկեալ, բաց ի թեմական դպրոցներէ և Գեորգեան ճեմարանէ, Կովկասու կուսակալ Գիւրգին Խչիան այս նոր կարգադրութիւններն հետագործել է Ս. Հայրապետին:

Կովկասու գիւղի մը Հայ ժողովուրդն՝ միահամուռ ընդունել է ռուսական աղանդ մը, որ Փրիկուսի կրօնի և կը նշանակէ ցաճկող, Այս աղանդին հետևողք կը պարտաւորին՝ աղօթելու ատեն անդադար ցատկել կամ կըքաւել ինչպէս ըսուած է եղեր Աստուածաշունչի մէջ տեղ մը:

Մեծաւ գոհութեամբ կը հրատարակեմք թէ Արեւելք լրագիրն, որ խափանեալ էր, կայսերական հրամանաւ վերստին հրատարակելու արտօնութիւն ըստացած է:

Գարամանի ազգայինք կըրօնական ժողովէն խնդրել են քահանայական կարգ տալ երկու անգամ ամուսնացեալ կնոջ մը հետ պատկուած անձի մը, բայց ժողովը մերժել է սոյն խնդիրն՝ կնոջն արդէն երկու անգամ ամուսնացած ըլլալուն համար:

Փառաքական ժողովը երկրորդ ատենապետ Վսեմ. Ստեփան փաշա վերադարձաւ Պրուսայի Ներմուկներէն:

Մարաշի ազգայինց հոգեւոր հովուութենէ զրկեալ վիճակը ծանուցուելով Պատրիարքարանի խնդրուել է հոգեւոր հովիւ մը:

Սրբազան առաջնորդական տեղապահ Թեոֆանտ վարդապետ նախորդ ամիս 13 ին գիշերը յան-

կարծ մեկնել է քաղաքէն: Փանիցս հրատարակելով զրկուած էր Պատրիարքարան, բայց պաշտօնը չարունակելու համար յորդորանաց գիր գրուած էր:

Տփղիսի Հայուհեաց բարեգործական ընկերութիւնը որոշել է լուսցարան մը հաստատել, որպէս զի աշակերտուհիք օւլայել ու արդուկել սովորին: Ընկերութիւնն ունի արդէն կարի ու ձեռք և խոհարարութեան դպրոցներ:

Տփղիսի մէջ Հայ Փահանայի Միաբանութիւն անունով ընկերութիւն մը կազմուել է՝ քահանայից բարոյական վիճակը բարձրացունելու նպատակաւ, Այս միաբանութեան կանոնագիրը հաստատուել է Ս. Հայրապետէն:

Մարտիոյ մէջ Հայ դաշնական ընթերցարան մը հաստատուելու ձեռնարկել են:

Ասորիստի Հայ տիկնայք ու օրիորդք ընկերութիւն մը կազմեցին՝ օգնելու համար տեղւոյն Հայ կարօտելոց, մանաւանդ կանանց անուշ, հագուստ, դեղ և գործ հայթայթելով, և անոնց համար որբանոց ու հիւանդանոց բանալով:

Ասորիստականի Հայուհեաց Բարեգործական ընկերութիւնը, որ 1893ին հաստատուած է Դաւրէթի մէջ, մանկապարտէզ և կարի ու ձեռք արհեստարան մը բացել է:

Ասորիստականի Հայոց առաջնորդական տեղապահ Տ. Յովսէփ վարդապետ Սարաճեան, որ երեք տարի է ի վեր կը վարէր այդ պաշտօնը, Էջմիածին ուղևորել է:

Ս. մեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հինգշաբթի Պատրիարքարանի մէջ բաւական զբաղեցաւ գաւառները զրկուելիք նպատի գործով: 30 լիրա զրկեց Ուրֆայի Առաջնորդարանը, ուսկից գրուած է թէ երաշտութեան ու անդործութեան պատճառաւ կարօտելոց վիճակն ծանրացած է, և կարօտեալք աւելցան:

Ս. մեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, հինգշաբթի, գործակատար Տ. Ներսէսեան էֆէնտիի հետ, կայսերական պալատն գնաց այցելեց գլխաւոր քարտուղար Թահսին պէյի:

Սուրբ Պապ անուն հրեայ աղջիկ մը, որ Հայ եկեղեցւոյ դաւանութիւնն ընդունելու համար մեր Պատրիարքարանին դիմած է, և Դուռագիւղի Ալեքեան Տ. Միքայէլ քահանայի տունը կը դըտնուի, երբ ծնողքն իրեն գացել և աշխատել են համոզել որ վերադառնայ իւր հայրենի դաւանութեան, բաց է ի բաց մերժել, և հաստատուն մնացել է իւր առաջադրութեան վրայ:

Մոսկուէն Երմէնէն Յովհաննէս էֆէնտիի եղբոր, ճիւղայիլ էֆէնտիի մարմինը Ներսիս գետին եղերքը գտնուել է նախորդ ամիս 10 ին, խեղդուած:

Թուրք լրագիրը, Դաւրէթի նասրի լրագրէն առնելով՝ երէկ հրատարակած էին թէ, Պարսկաստանի Գոթուր գիւղի բնիկներէն 150 Հայ, այդ ու կին, Աղա Շէյխ Եահեա քաղաքին իմամին դիմելով ամենքն ալ մահմետականութիւնը ընդունել են, և թէ՛ անոնց շատը մերկ ըլլալուն համար,

Գոթուրի իմամն դրամ հաւաքելու հանդերձ բաշխել է ամենուն ալ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դուռն ստուգելով, որ Թեոֆանտի գաւառէն օսմանեան զօրաց երեւելն ետքը՝ հեղին ստահակը չարաշար կը հարստահարեն մահմետականներն, աւարառութեամբ սպանութեամբ հրձգութեամբ և այլ անհանդուրժելի չարագործութեամբ, և հեղին պաշտօնեայք անհոգութեամբ վարուելով մահմետականները անպաշտպան կը թողուն, - շրջաբերականաւ մեծ տեղութեանց հաղորդել է մահմետականաց այդ վիճակն, և Աթէնքի օսմանեան դեպքան ալ Յուստատի նախարարապետ Պ. Չայիմիսի դիմելով բացատրութիւն պահանջել է այդ վարմանց համար:

Օսմանեան դրամատունն պատերազմական տուգանքի գումարէն 262 հազար լիրա վճարեց Ռուսիոյ երկաթուղւոյ ընկերութեան, զինուորական փոխադրութեանց համար:

Գերմանիոյ կայսրը, մայրաքաղաքիս Գետտային միջոցաւ գոհութիւն յայտնել է Օգոստ Սուլթանին թեսաղիոյ մէջ օսմանեան զօրաց կարգապահութեան ու բարոյք վարմանց համար:

Թուրք լրագիրը կը հրատարակէ թէ Էնզարէի հոսմեական Հայոց առաջնորդ Յովհաննէս Եպիսկոպոս ընտրել խորհիկներով մեծարել է Թեսաղիայէ վերադարձող զինուորները:

Կայսերական հրամանաւ իշխիկի կուսակալ Բեաւիլ փաշան ամաթոշակն մինչև 35000 զլշ բարձրացաւ:

Բ. Դրան հպատակութեան դիւանի նախորդ տնօրէն Պաղտատեան Օհան էֆէնտիի համար, որ դեռ եւրոպա կը գտնուի այլեքը դաւանել տալու համար, 1000 զլշ հանգստաթոշակ որոշուեցաւ:

Խորհրդի անդիւական փոխհիւպատոս ընտրուել է Մ. Ճոն Պրանքըս Ճոնս՝ փոխանակ Մ. Բաֆայէլի, որ ուրիշ պաշտօնի կոչուած է:

Կայսերական թիկնապահ Հիւսնի փաշայի նախագահութեամբ յանձնախումբ մը մայրաքաղաքէն երկրում ուղևորած է:

Կ. Պոլսոյ յոյն երեւելիներէն Թեոֆանտի որ Պետրապուրկի մէջ հաստատուել է վաճառականութեամբ, 3000 է աւելի լրա նուրբեր է Օրթագիւղի Այա Ֆոգաս եկեղեցւոյ պիտոյից համար:

Կառավարութեան ելմիցի բարեկարգութեան ու հաւասարակշռութեան միջոցները խորհելու համար անցեալները կարգեալ յանձնաժողով, որ ինչպէս յայտնի է Թօփհանէի Բէօլիկին մէջ նիստ կընէ շաբաթը քանի մը անգամ, իւր պաշտօնին մէկ մասն աւարտել և տեղեկագիրը մատուցել է Օգոստ Սուլթանին:

Կրեմէն 250 ի չափ մահմետական տղայք հինգշաբթի երեկոյ մայրաքաղաքս եկան, այլ և այլ վարժարանաց մէջ ուսանելու համար, Կրթական պաշտօնա-

տունէն պաշտօնեայք չորհեաւ:

Պապահ երէկ գրած էր, թէ Սօֆիայի օսմանեան Դոմիսէր Նուսուհ պէյ անցեալ ուրբաթ խոհարարն ու Եպիսկոպոսները երկաթուղւոյ մեծակայ աղբատիկ թաղը զրկել, և շքեղ հացիկերով մը տուել է 300 կարօտ մահմետականաց:

Յուսաց Պատրիարքարանի Կրօնական ու Փառաքական ժողովներն խառն նիստ ընելով՝ Հիւանդանոցի նորընտիր հոգաբարձութիւնը վաւերացուցին, և Օգոստ Սուլթանին կողմանէ անցեալները յիշեալ հաստատութեան շնորհուած 15000 լիրային գործածութեան միջոցները տնօրէնեցին:

Սպարապետութեան դրան Միւսէյիգիւրէն Հաճի Ահմէտ էֆէնտի քանի մ'օր առաջ առաւ օտուռն ժամը 11 ին ատենները Կ. Պոլիս Հաճը-Դատըն թաղի տան մէջ ընկնելով ինքզինքն սպանել է, ընտանիքն Պէյլէր պէյի մէջ վարձեալ ամարանոցը փոխադրուելու զբաղած ատեն:

Ընտանիքն զէնքին ձայնը լսելով վազել և դաւանել սկսել են, բայց ամէն ջանք անօգուտ ըլլալով՝ Հաճի Ահմէտ էֆէնտի 3:40 վայրկեան ետքը մեռել է:

Սպարապետութեան դռնն Ռուսիայէ 2500 ձի գնել է 25 ական լիրայի, և նոյնչափ ալ նոյն դիմով Հուրդարիայէ պիտի գնէ:

Սուրբի կառավարութեան գաւառային Ռուսիէն և օրագրութեան պաշտօնեայ Լուիսի և Մուսթաֆա էֆէնտիներն բանտարկուել են՝ իրեն գող ու գողաղիք:

Մայրաքաղաքիս ամերիկեան նորընտիր դեսպան Պ. Լոթրաուս առաջիկայ շաբթու մէջ կուգայ:

Պրուսայի մէջ երեքշաբթի գիշեր 3 խանութ այրել, և 2 խանութ վար անընդունել:

Օրտու գիւղաքաղաքի մէջ և շրջակայքն անցեալ շաբթու 15 ժամ շարունակ յորդաւառ անձրեւ տեղացել, չորեկային մէկ մասն ու եղբրաց տուններն քանի մը ժամ հեղեղաց ներքեւ մնացել, վաճառական Յովակիմ աղայի վաճառատան մէկ կողմն իրելով՝ 7-8000 օխայ եղիպտոցորեն հեղեղեցին տարուել, քաղաքս պետութեան շինել տուած աշխաններուն մէկ քանին ալ վիւր են, և գիւղերու մէջ արտոյաք ֆլուտուել են, բայց մարդոց կորուստ չկայ:

Միտիլիի Լօնքաքի գիւղի մէջ երկու քրիստոնեայ երկրագործք կռուի բռնուելով, մէկն զմիւսն դանակով սպանելու ատեն, հրանտական փոխհիւպատոս Պ. Պարճէլի որ որսի ելած է եղեր, աղաղակները լսելով վազել, դանակն առել և վիրաւորելոյն վէճերը կապել է: Արշիպեղադոսի կղզեաց նահանգի կուսակալն որ Միտիլի կը գտնուի եղեր, շնորհաւորել է Պ. Պարճէլի քաջութիւնը:

Սիւրիայէ գաղթեալ 193 մահմետականք Էսկիշէհր, և 62 մահմետականք Բեթմահեա զրրկուեցան՝ բնակութիւն հաստատելու համար, Գաղանէ ալ (Ռուս-

սիա) գաղթեալ 124 մահմետականը Պանտրոպի կողմը զրկուեցան:

— Պէրուի յոյն պապականներէն ձիարայիլ էլիտերի անունը քահանայ մը մահմետական կրօնընդունելու, և Մէհմէտ թէվֆիգ անունունուեր է:

— Եւթմէի նահանգին մէջ սովոր տիրած է: Յորեմիս քիլոյն գինը մինչև 85 փարայ բարձրացեր է:

— Մայրաքաղաքի հելեն դեսպանը Բ. Դրենկ խնդրեր է արձակել պատերազմին ժամանակ Միտիլիի ու Սթանքոյի կողմը բռնուած երկու նաւերն, սակայն ծովային պաշտօնատունը ծանուցեր է, թէ այդ նաւերը պատերազմին ժամանակ օսմանեան ջուրերը չըլլալ յանգում են, և մէկը արդէն չատ հին ըլլալուն համար քայքայուած է նոյն ժամանակէն ի վեր:

Պատանեացն Սահման Պատօն

Գոնեայի նահանգի էլիտերի դատաւի գայմադատութիւնն՝ Շիկիի նախորդ գայմադատ Մէհմէտ Ռիշուի պէյի: — Զորքի աստիճանի Օսմանիյէ: Գալթամանիկի վարչական ժողովը անդամներէն Սալիկ էֆենտի: — Երրորդ աստիճանի Օսմանիյէ թըղթատարութիւնն վերանայի: օգնական Հօտէ էֆենտի: — Սանիյէ Միւթէմալիյի աստիճան կայսերական անձնական զանձու կարգաւորական զինանքի Միւթէմալի Յակոբ էֆենտի: — Սալիկ սէի աստիճան կայսերական գործարանի գծագրիչ թուրքա էֆենտի: — Հինգերորդ աստիճանի մէհմէտիյէ Պաղտատի կայսերական հողերու վարչութեան զանձապահ Բերդիէ էֆենտի: — Սանիյէի երկրորդ աստիճան Մալիմաթ լրագրի չըլուն լրատար Միլիթատի էֆենտի: — Իմթիյաղ ոսկի ու արծաթ չըստրուած մայրաքաղաքի դերմանական դեսպան Պ. Մարալի: և ուսուցիչ աստիճանի Շեքիպէ: — Երկրորդ աստիճանի Օսմանիյէ: — Երկրորդ աստիճանի թարգման ինայետտին պէյի: և զինուորական զինութեանց ճարտարագետ Պ. Վալթի: — Երկրորդ աստիճանի Մէհմէտիյէ: արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին էֆենտի: — Երրորդ աստիճանի Օսմանիյէ: վճարելի դատարանի անդամներէն Հիլմի էֆենտի: — Զորքի աստիճանի Մէհմէտիյէ: Երկրորդ երկրորդ ստիճանի Սալիկ էֆենտի: և Հինգերորդ աստիճանի Տէմիթօղայի կայսրական Պ. Գանիէլեանի: — Պէրուի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոսութիւնն՝ Պորտոյի հիւպատոս Էմին Արալան էֆենտի: — Ֆէրիզլու թեան աստիճան կայսերական թիկնապահներէն Միլիթիպա Օսման փալայի: — Պիլիկի նահանգի ժամտարմայից հրամանատարութիւնը՝ Վանայ նահանգի ժամտարմայից հրամանատար յալթուլայի իպէթի պէյի: — Վանայ նահանգի ժամտարմայից հրամանատարութեան իրաւանորդ կարգեցուց հազարապետ Էրզուրումի Հալիլը Ահմէտ Համի էֆենտի: — Հիւսնիական չըստրուած Բէօսիլիլի դատաւարի նախորդ գայմադատ Շիկիի էֆենտի:

Փունջի հետ բաժանորդութեան հաշիւ ունեցողներէ կը խնդրուի անյապաղ վճարել, և դժգոհութիւն չպատճառել:

Գ Ր Ս Մ Ս Կ Ս Ն

Կ. Պոլիս, 6 Յունիս 1898
Օսմանեան Բօնօօրիյէ . . . 24- 3
Ռուսիայի Երկաթուղի Ֆրանս 408-20
Թրամուէյ . . . 1.0. 870 20
Մէհմէտիյէ . . . 108- 6

Օսմանեան իրան 100 դրուէն	
Մէթալիք	96-30
Հինգերորդ	102- 8
Վեցերորդ	102-20
Ռուսիյի թղթադրամ	8-34
Թանֆիլի	18-
Ռուսիյի Ռոլ	90-
Գաղղիական լիրա	87- 8
Անգղիական	109-30
Գրիմից	51- 4

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայի ու Սպանիոյ պատերազմին յիշող այս չարթու պորտը ու մանրամասն լուրեր հրատարակել կարելի չէ՝ վասն զի տակաւին կը շարունակեն մերթ Սպանիոյ և մերթ Ամերիկայի նըպաստաւոր ու հակասական ծառածոթիւններ: Այսու ամենայնիւ դարձեալ ո՛չ ոք կը համարձակի վճռել, թէ վերջապէս Սպանիա յաղթող պիտի հանդիսանայ, այլ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ՛ Սպանիա արդէն պարտեալ կը համարուի, և ժամանակ մ'ալ զիմադրելէ ետքը պիտի զիջանի Ի հաշտութիւն, քանի որ մէկ կողմանէ դրամական անձկութիւնն, և միւս կողմանէ իւր հպատակ ժողովուրդը սպասամբութիւնը կը շարունակեն, և յայտնապէս կաշկեցին Ամերիկայոց:

Շատ և ստուար էջեր պէտք են՝ բոլոր հեռագրական լուրերն ու լրագրական ծանօթութիւններն ամփոփելու համար: Այս չարթու ալ լուր եւալ թէ գերմանական մարտնչաւեր կ'երթան կը հաւաքուին Փիլիպին կղզեխմբի առջև, և Ամերիկայի հաճոյ չեղելի այս հաւաքումն, նաև լուր եւալ թէ մեծ տէրութիւնը կը խորհրդակցին հաշտութեան համար միջնորդութիւն ընել, և թէ՛ Անգլիան չափաւորութեամբ վարուելու և Ամերիկայի վրայ չը ծանրանալու խորհուրդ կուտայ: Տեսնենք թէ առաջիկայ չարթու մէջ ինչ լուրեր յերևան կ'ընեն: Պատերազմին վրայ որոշ տեղեկութիւններ հրատարակել կարելի կ'ըլլայ:

— Իտալիոյ ազգային խորհրդարանը բացուեցաւ առանց ո՛ր և է դէպքի:

— Գաղղիոյ նախարարը հրաժարեցան, և նախագահը կը խորհրդակցի զանալան կուսակցութեանց պետերուն հետ՝ նոր նախարարութեան կազմութեան համար:

— Փարիզի եղեռնադատ ատենը մահուան դատապարտեց Էթիէվան անուն անձ մը, որ Յունուարի 7 ին գլխըրը ռստիկանութեան կայարանի մը վրայ յարձակած, և ռստիկանութեան պաշտօնեաներէն շատերը վիրաւորած էր:

— Հունգարիոյ Բէլթա քաղաքի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Լուիթֆի պէյի պաշտօնատան մէջ հրդեհ պատահեր է:

— Հունգարիոյ Երեսփոխաններէն Բօլօֆի ի մենամարտ հրաւիրեր է նախարարապետ Պ. Պոնֆին:

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն յանկարծ գրաւեր է Չինաստանի Բէշլիլի ծովախորշին մէջ գտնուած փարոսն:

— Իտալիոյ կառավարութիւնը մտադիր է փոխառութիւն

մը ընել՝ ծխախոտի տուրքն յապահովութիւն տալով:

— Գաղղիոյ Նիս քաղաքի մերձակայ Ռիպօ գիւղաքաղաքին մէջ տուն մը յանկարծ վերէ, և վրատակաց ներքև մնացեր մեռեր են 26 հոգի: 12 ը՝ նորահաս աղջիկներ: Տանուտէրը խնձրը կուտայ եղբոր, իւր աղջկան չափահասութեան աղթու:

— Աւստրիոյ Լէմպերկ քաղաքի եկեղեցւոյ մէջ՝ կրօնական արարողութեան ժամանակ՝ զանգակատան վրայ կայծակ իջեր, եկեղեցին ու շրջակայ բնակարանաց շատը այրեցաւ: Եղբոր եկեղեցւոյն մէջ և հոգի, և հարիւրաւոր մարդիկ՝ ծանրապէս վիրաւորուեր են:

— Պուխթայի Էմիրը Պետրոպուրկէ մեկնեալ է վերջին անգամ այցելելով կայսեր ու կայսրուհւոյն:

— Պերլինի մէջ ամսոյս 3 ին հանգէսներ կատարուեր են՝ կիլեոմ կայսեր գահակալութեան 10 դարեգարծին առթիւ:

— Նիւ-Եորքի, Լիվըրքուլի ու Մարսիլիոյ մէջ կը շարունակէ արմատաց գնաց անկումն:

— Հունգարիոյ աւագածոց լոյ նախագահ Պ. Թօթ ար 25 քէլի մեռեր է:

— Անցեալ ուրբաթ՝ կեդրոնական Ափոյ մէջ իմթիյի խանութեան դրաման 23 դարեգարծին առթիւ, Ռուսիոյ կայսրն ընդունելով նոյն պատերազմին մասնակցող սպայից պատուիրակներն, մեծարել և միանգամայն հրամայեալ է որ թուրքաստանի գլխաւոր քաղաքացի մէջ այս առթիւ կրօնական ու զինուորական հանգէսներ կատարուին:

— Գերմանիոյ կառավարութիւնն որոշած է նոր կարգադրութիւններ ընել՝ մանաւանդ թընթանօթիկ զօրաց կատարեալ կազմակերպութեան համար:

— Ալճերիոյ մէջ ամբողջ հրէից դէմ՝ աստիճանի կը շարունակէ կը սուլեն, կը ծաղրեն, կը հայածեն հրեաներն, և ռստիկանութիւնը դժուարութիւն կը կրէ հրեաները պաշտպանելու համար:

— Յունաստանի ներքին գործոց նախարարն առաջիկայ չարթու մէջ պիտի ելնէ ընել թեւաւոր վիճակը:

— Յունաստանի մէջ յիշատակարան մը պիտի կանգնուի պատերազմին մէջ մեռեալ զօրաց ու սպայից համար: Մարմարեայ տախտակի մը վրայ պիտի քանդակուին մեռելաց անուններն:

— Թեսալիոյ մէջ ոմանը հելլեն դատարանաց առջև դատաւարները թէ աւարառութիւն ըրած են, և հրեայ երեւիլը խնդրեր են հելլեն կառավարութենէ՝ պատեւել այնպիսիներն:

— Կրսուի թէ՛ Յունաստանի թագաւորին որդին իշխան Ժօրժօնուր պիտի նշանուի Ռուսիոյ կայսեր հօրեղայր մեծ դուքս Վլատիմիրի դստեր հետ:

— Յունաստանի մէջ մինչև յարը 15000 ֆրանք հաւաքուեր է՝ Թեսալիոյ կարօտելոց համար, և թագաւորն 1000 ֆրանք տուեր է:

— Մարսիլի վահագնաւոր յատուկ Սէյա-Էլ-Թիլիքի չոգենաւորն որ Ռիֆ ցեղի ծովահէնները բռնելու համար զրկուած է եղեր, նոյն ծովահէններէն բռնուեր է:

— Հունգարիոյ նախկին լորտի գաւառակի քաղաքապետական ժողովը բոլոր անդամը ձերբակալուեր են, ամբաստանուելով թէ գաղտնի կը գործակցին աւազակախմբի մը գողները վաճառելով:

— Գերմանիոյ կայսրն՝ իւր երկու որդւոց, Գրոշմի արարողութեան առթիւ, ջորի մը և կառք մը նուիրեր է մէկու, որ գահաժառանգն է, և նաւակ մը՝ միւսին:

— Գաղղիոյ գերթէ ամէն կողմերն այս օրերս յորդառատ և երկարատև անձրևներ տեղալով՝ գետեր յորդելով, անհամար տուներ ու խանութներ փլեր, բազմաթիւ մարդիկ ջրահեղձ եղեր են, Ռուսիոյ շատ կողմերն ալ անձրևոց հեղեղներն գետոց յորդման ու զնապոց պատճառ եղեր են:

— Դահիթի կողմերն անցեալ տարի չոգեկանաց ներքև մնալով մեռնող Զագօթօսի ընտանեաց 1000 լիրա տալ որոշուեր է:

— Բուպայի ջուրերուն մէջ ամերիկեան լրագրաց յատուկ 15 չոգենաւ կը գտնուին, որոց իւրաքանչիւրին համար ամիսը 5000 տուր ծախք կ'ըլլայ, բայց լրագրագետը զնապէս կրեր, որովհետև պատերազմին պատճառաւ լրագիրը աւելի կը վաճառուին:

— Միացեալ Նահանգաց հանրապետութիւնը կարգադրութիւններ կ'ընէ՝ պատերազմական տուրք առնուլ բոլոր ժողովուրդէն, սեղանաւորական վաճառականան, չոգենաւորն ու երկաթուղեաց ընկերութիւններէ և այլ ամէն հաստատութիւններէ, իրենց շահուց ու հասութից համեմատութեամբ, կը կարծուի թէ յօժարակամ պիտի տան ամենքն ալ առանց նեղութիւն զգալու, և շատ մեծ քանակութիւն պիտի ունենայ այս տուրքը:

— Շի-Սին-Բօս անուն չինական նոր լրագիրն «Սեխին չերտ չերտ (տիլիմ տիլիմ) կտրուիլ» վերնագրով խմբագրական յօդուածի մը մէջ խօսեր է չինական երկրին բաժանման վրայ, և աշխարհացոյց տախտակ մ'ալ հրատարակելով՝ չինական տառերով ցուցեր է իւրաքանչիւր երկրական տէրութեան բաժիններն, և յառաջիկային ուրիշներուն ալ առնելը բաժիններն:

— Մոսկուայի երկաթուղւոյ կայարանին մէջ պէնզինի տակաւ մը դիպուածով բռնկեր, յարակից միտրանցներն այրեր, մէկ միլիոն ռուպլի զնաւ եղեր, և քանի մը հոգի վիրաւորուեր են:

— Գերմանիոյ կայսրը, Պէրլինի ռստիկանութեան հաստատութեան յիմներորդ տարեգարծին առթիւ, ռստիկանութեան պետերն պալատ հրաւիրեր, կրօնական արարողութիւն մը կատարել տուեր, զանազան պատուանշաններ բաշխեր, և ըսեր է. «Փառք ռստիկանութեան դուք էք քաղաքացոյց պաշտպան փրկելու ու խորհրդական, և սօքաւ

գործաց սարսափ: Դուք իմ բազուկներս էք, կը յուսամք թէ ի ձեզ պիտի շարունակէ անձնուրացութեան ոգին»:

— Վէօսթէնտիլէ (Պուլըարիա) կը ծանուցանեն թէ՛ նախորդ ամսոյ 29 ին կարկտիսառն և հեղեղանման անձրև տեղաց նոյն կողմերն, Պոսիւլօկրատ գիւղին մէկ մասն ու Վէօսթէնտիլ գիւղէն ամբողջովին զնառուեցաւ, և շատ տեղեր այգիներ, պտղատու ծառեր և երկրագործական բերքերն ոչնչացան:

— Պուլըարիոյ իշխանութիւնն որոշեր է՝ Ֆրանք տուգանք առնուլ այն օսմանեան հպատակներէ, որ իրենց անցագրերը նշանակել տուած չեն Պուլըար ներկայացուցաց, և ետ դարձուել տուգանքը վճարել չուզողները:

— Կալիցիոյ մէջ (Սլեսուիա) հրէից դէմ յարձակումներ կ'ըլլան դարձեալ, Խուսմը մը գիւղացիը յարձակեր են հրէից բնակարանաց վրայ, և ժամտարմայը քստիպուեր են ի դէն դիմել յարձակումն արգիլելու համար, երկու գիւղացիք սպանուեր, և շատերն վիրաւորուեր են: Զօրք զըրկուեր է խուսմութեան վրայն, որպէս զի մի գուցէ վերստին անկարգութիւն պատահի:

— Ամերիկայի մէջ լրագիրը սկսեր են ներդնել թղթի սովով, որովհետև լրագիրը պատերազմին պատճառաւ աւելի մեծ քանակութեամբ կը տպուին, և երկրին թղթագործարանը չեն կրնար բաւական թուղթ արտադրել: Ամերիկեան լրագիրը, որ օրը 1800 թօնէլաթ թուղթ կը տպուեն, անցեալ ամիս ամէն օր մինչև 2400 թօնէլաթ տպուեր են, օրը 40 թօնէլաթ տպուողն այժմ կրնանպատկը կը տպուէ: Թըղթին գինը չափազանց բարձրացած է:

— Իտալիոյ Միլան քաղաքի մէջ 1 և ոն թ. Պապի 10000 պատկերները վաճառուելու առտեն, զօրավար Պալա ամենքն ալ ժողովել գրաւել տուեր է:

— Ճարտի կառավարութիւնը վերջնագրով մը Չինաց կառավարութեան պահանջը է նուազան, Վօյոգ, Շաշ, Գօլէնիլի, Բօյալ և Չիթ-Վանօ քաղաքաց մօտերը մէկ մէկ մաս գետին թողուլ ճաւոնի, և Շաշի խուսմութեանց ժամանակ զնապաւ ճարտնոց համար 15000 լիրա վճարել:

— Հնդկաստանի Աֆրիկաներն որ դեռ ապստամբած են Անգլիոյ դէմ, դարձեալ պատուիրակներ զրկելով Աֆղանստանի Էմիրէն օգնութիւն խնդրեր են, բայց Էմիրն ետ չըկեր է պատուիրակները վճարելով անոնց ճանապարհի ծախքն:

— Մարքի կառավարութիւնը Գերմանիոյ պաշտպանութիւնը խնդրեալ սահմանադրութիւնը պաշտպանութեան փոխարէն՝ Մուլույա գետին մերձակայ գետինները Գերմանիոյ տալ խոստացեր է:

— Սպանիոյ ինամակալ թագուհին բացարձակապէս որոշեր է հրաժարել, բայց նախարարը թանախանօք խնդրեր են որ առ այժմ չգործադրէ այդ որոշումն:

— Անգղիայ արտաքին գործոց նախարարին խորհրդակցելու խորհրդարանին մէջ յայտարարութիւն է, թէ յանձնաժողով մը կազմուած է Անգղիայի մէջ Միացեալ Նահանգաց կառավարութեանց մէջ առկա մնացած խնդրաց կարգադրութեան համար։ Անգղիայ այս վարմունքէն կը մակարարէ, թէ սոյն երկու կառավարութեանց մէջ վերջին օրերս սերտ մերձեցման կամ ըստ մասնին նիւստիակցութեան հակամարտութիւն կայ։

— Դաշնակց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանթըրը յայտարարեց ժողովին ծանուցել է, թէ Չինաստանի կառավարութիւնը հաւանած է հատուցում ընել թանկ մը ամիս առաջ Բաւարիայի մէջ գաղղիացի բարոյշին սպանութեան համար, յանցանորները դատաւարաւորուած են, 4000 անգղիական օսկի տուգանք պիտի վճարուի, սպանութեան տեղին վրայ մատուց մը պիտի շինուի, յինական քանձէն, և իւրաքանչեւ երկարութեամբ շինութեան թրջողութիւնը ստացած է, որով Սիւ-Քուանկ հովտին մէջ գտնուած Նան-Կիւ-Ֆու քաղաքին հետ պիտի կցուի, Թիբեթի ծովափորը շին մէջ գտնուած Բաք-Հոյ քաղաքը։

— Մէջի մէջ 10 և տարեկան մարդ մը մեռեր է Բաքի Չայպ անտառով։

— Յունաստանի կառավարութիւնը որոշեց որ և է տուրք չառնուլ Թեսալիոյ ժողովրդէն, բայց ի անտառային տուրքէ։

— Չինաստանի կառավարութիւնը 99 տարի պայմանաւաճառ Անգղիայ վարձեւ է, Հոնկ-Կոնկի գիւմացի երկիրները։

— Բանթոն (Չինաստան) լըր կայ թէ 25-25 փուի (Քուանկ-Թունկ դաւառ) ժողովուրդն ապրտամբեր, քաղաքին տիրեր, քաղաքացիներն ու կենը սպաններ, կուսակալն այրեր է, և Բանթոնի փոխարքան 1000 զինուոր զըրկեր է։

— Աւստրիոյ Ակրամ քաղաքի մէջ և յրակայն յորդակոս անձերներ տեղացիներ, և հեղեղները մեծամեծ քանակով պատճառ եղեր են։

— Ի Պաթում խնձորի մը ժամանակ, իշխան Ժան Մէլիքով ընկերներով վերադարձեր է իշխան Վարտէն Կուրբէն, և քանի մը վայրկեան ետքը ինքն Ժան Մէլիքով ընկերներով սպանուեր է Պ. Կիկին Շվիլին։ Վրացի աղանձաւ կաններ են ասոնք Պատճառն յայտնի չէ գեռ։

— Պուլաւիոյ կրթական նախարարութիւնը եւրոպիոյ մէջ պատրաստել կուտայ հանգուցեալ Եօթնէֆի պատկերն, բազմաթիւ օրինակ։ Պուլաւ վարժարանաց մէջ բարձրագոյններու համար, իշխան մեծագումար դրամ նուիրած է վարժարանաց համար։

— Իրզանիդէ դրուած է, թէ 18 հոգի արտի մէջ աշխատելու առտեն, կայծակէ դարձուեր, և ը մեռեր, միւսները վիրաւորուեր են։

— Չինաց կայսրը հրամայել է Բէյլինի մէջ համալսարան մը հաստատել եւրոպական դրութեամբ։

— Ալթէնքէ կը ծանուցանեն, թէ զորավար Օսթրասկոս Բալլիս ինքզինքն սպաննեց՝ ուղեղին եր-

կու հարուած տալով, և գրասեղանին վրայ թուղթ մը գնդուեցաւ, յորում գրուած էր. «Ո՛հ, Անտուած իմ, ես մեղք գործեցի»։ Կ. Պոլսոյ մէջ ծնած էր, և հելլենական բանակին մէջ կարեոր ծառայութիւններ մատուցած։

ԱՅԼ ԵՐ ԱՅԼՏ

×× Զինակալ Կարապետ Կարապետի մը ծաղիկի հիւանդութենէ բուժուի Չինաստանի մէջ, անոր բնակարանին դռնը վրայ հետեւեալ Աղբը կը դրուի. «Ժողիքէ բռնուող տղայ մը կայ աստ, մի մտնէք ներս, աղայն պատուատեցան, չար աչքի կուգայ»։

— Չինաստանի մէջ հիւանդութեանց դէմ ընդհանրապէս անտեսին դեղեր կը դրած ունին, որոց շատը բոյսեր են։ Հազուադէպ է բժշկացի դիմել, և անոնց զննութիւնն ու դեղերը ուղիւ։

— Չինաստանի մէջ ելմէ մէկու թիւ կամ ուրքը կտորի, իսկոյն ողջ աքաղաղ մը կանոն, երկու կտոր կընեն, և կտորած տեղին վրայ կը դնեն։

— Չինաստանի մէջ ինքնահաս աղջիկներն ամէն 15 օրն անգամ մը փոքրիկ ծանօթութիւններ պատրուակող անտուկներ բաց տեղեր կը տանին կը դնեն տեղ մը, երկու տասարդները կերթան այդ քանտուկներէն հատ մը կառնուն, և անտուկը ձգող աղջկան ծնողաց հետ կը բանակցին ամուսնութեան համար։

×× Վիճակագրական Հնդկաստանի Պոմպայ քաղաքի մէջ ժամանաւոր երեւելէն մինչեւ նախորդ ամսոյ սկիզբն, 71,000 հոգի մեռեր են։

— Գաղղիոյ Ալը-Մարիթիմ նահանգի մէջ տարին 3 միլիոն 380 հազար քիլո ծաղիկ կը գոյանայ։ Գաղղիոյ մէջ այժմ 22,357 պատկերահան կայ։

— Հելսինկիյի Ամերիկայի մէջ 3 և յրգի կը հրատարակուի դադարներէն լեզուաւ։

— Անգղիոյ մէջ կրկէսին մէջ փորձուեր է, թէ փղի մը դժբ 10 ձիու կամ 80 մարդոց ուժին հաւասար է։

— Գաղղիոյ մէջ ամէն օր 10 միլիոն անոց կը շինուի, միւսներն Անգղիայէ ալ ամէն օր 20 միլիոն անոց կը փոխադրուի Ի Գաղղիա, Հանդեր են թէ Գաղղիոյ կոմսայր տարին 10 միլիոն 950 միլիոն անոց կը գործածեն։

— Ամերիկայի մէջ անցեալ տարի 290 կանանց արտօնադիր տուեր է նոր դիւտերու համար, որոց մեծ մասն հանդերձի և առտնին առարկայից կը վերաբերին։

— Աշխարհի վրայ 53 լրագիր կայ, որոց հրատարակութեան ընկերութիւններ 100 տարիէ աւելի է, և յարգ կը հրատարակուին։

— Ամեհաւարուս կանայի աշխարհին վեց են, որոց միոյն օրական եկամուտն մինչեւ 125 հազար ֆրանկ է։

×× Վիքթոր անուն մարդ մը որ երեք տարի է ի վեր հետադարձ կը շրջի այլ և այլ երկիրներ, Պըզանսոն քաղաքն հասեր հիւանդացի է, բայց առողջանալուն կրթել։

պէս պիտի շարունակէ ուղեորութիւնը։ Մինչեւ յարգ 24 շաբաթ կոչիկ հինցուցեր է։

×× Բազմաստի անունները Հայկի կղզւոյն մեծամեծաց միոյն անունը 20 տարեկը բաղկանայ, ճալակղզւոյն մէջ կայ մէկը, որոյ անունը երկու քառէ կը բաղկանայ, առաջին բառն է 48, և երկրորդն է 14 տարեկան, այս մարդուն անունը տալ ուղղուն դիմուն։

×× Նոր օճառ մը. Ամերիկայի Նովատա մասին մէջ ամենաբարակ ու իւզոտ հող մը գտնուեր է, որ օճառի տեղ կը գործածուի եղեր։

×× Հեծելաքաշի վրայ աւելուորեալ հանրէս կատարել են Պէրլինի մէջ, Հարսը, փեսայն, կնքահայրն, աղգականը և բոլոր հրաւիրեալը հեծելաքաշի վրայ։

×× Թղթէ ակոյալ. Մանուցուած է թէ թղթէ տակաւներ ու շոգեկառաց անիւներ կը շինուին։ Արդ կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ մէջ սկսած են թղթէ ակոյալ շինել, որոնք շատ հաստատուն և վայելուէ կըլան եղեր։

×× Դոդի մը գոյառն եկածը. Փարիզի բնակիչներէն Պ. Հանրի որ ժամանակաւ վաճառական նաւուց մէջ նաւապետութիւն ըրած է եղեր, երկու տարի առաջ կապիկ մը առեր, խնամով մեծցուցեր, և իրեն ընտելացուցեր է, երկու շաբաթ առաջ Պ. Հանրի բարեկամի մը տունը երթալու առտն, նկատելով որ տանը մէջ մարդ չկայ, աւելորդ կը համարի կապիկ կապիկն, որ այլ ևս կառաղի արջ մը դարձած էր, և կը թողը ննջասենեկին մէջ, կէս գիշեր ատեն, բաւական հոգալուոր դու մը նիւթու անուն Պ. Հանրիի տունը կը մտնէ, բաւական կը խաղաղկէ, և բան չգտնելով ննջասենեակը կը բանայ կը մտնէ, երբ կըսկի բանալ դարաններն ու անտուկները, գաղանջ յանկարծ գողին վրայ խոյանալով սոսկալի ճիւղաները անոր վրէժն ու բազուկներուն մէջ կը մտնէ, գողն այլ յայլէ ըլլալով կ'ենայ կը փառի դէպքեր, դրացիք իմանալով գողն աղաղակները, ոստիկանութեան կը հաղորդեն, և պաշտօնեայք հասնելով դժուարաւ կազմեն արջին ճիւղաններուն ներքե ճնշուած խոզ գողը, Վէրբերը ծանր լինելու, բայց սաստիկ վախաւորն պատճառաւ խելագարած ըլլալով փոխադրեր են յիմարանոց, ուր միշտ արջի պէս կը դռնէ, և ձեռքը միշտ վիզը կը պահպանէ եղեր, երեւակայելով թէ մէկը կը ճմլէ վիզը, փարիզի պատկերաւոր լրագիրը այս դէպքը հրատարակած են պատկերով։

ՆՈՐԱՅԵՐԵՆԱՐԱՆ
ՊԱՏԿԵՐԱՅԻՆ
Պատրաստեց Կ. Վ. Պալապան, Գրատուն Մամուրեան Իզմիր, Գինն է 20 փարայ։

ԿՐԻՃ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿՈՆ ԵՂԱՆԱԿ
ԳՍԱԳԻՍՏԻՆ ԼԵԶՈՒՆ
Սահուն կերպիւ խօսիչ ուսանելու

Հեղինակն է տղթոր Բիշարտ Ս. Բոլէթիով։ Ի Հայ վերածած է Պ. Մուրեան, նախկին թարգման-քարտուղար և փոխհիշատոս անգղիական հիւպատոսարանաց Ի Տաճկաստան, - Հրատարակիչ՝ Վ. Ս. Մարգարեան, - Կը հրատարակուի հետզհետէ Ա. տետրի գինն է 5 զրդ. երկրորդինը 3. Մնացեալներն՝ 2 ական զրդ. Ամբողջ գործին բաժանորդագրութիւնն է 20 զրդ։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

— Մինչ հիւանդի մը փախալը փախտ մը չէ որ ամէն տարածածն ուտելով իւր չախալած քնաքը չեղբիւր մարմնին, ուրեմն ինչպէս հնար է որ բարոյական հիւանդի մը ցանկութեան կատարումը ուշ կամ կանուխ վաղեղ մը ճայթել շտայ իւր գլխուն։

— Անյաղորդութիւնը իմաց կուտայ վեզ, թէ հնարագիտութեան աշխարհին մէջ մեղ անծանօթ շատ Ամերիկաներ կան, որոս կարելի է ընդգրկել խորագիտութեան լայն թեւերով։

— Բարի գործոց մէջ յաջողութիւն չգտնելու վախով անգործ կեանք կամ վարանիլ ահա յիմարութիւն։ Անգործ կենալ չուզելով, նոյն խի անյաջողութիւն գտնելն ալ իւր ներքուն ընտանցագէտ քաջութիւն յամուիլ և իւր պարտականութիւնը գոհունակ գիտակցութեամբ մէջ այն անյաջողութեան հարուածները ծաղիլ, ահա ևս անհաւատ անյաջողութեան։

— Կծի ան մը իւր հիւրը մեծաբերու համար իր մը ծիւկուտայ, բայց չուզեր որ նա առնու, Աստուած ալ անոր հակառակ ծիւկ շտար յաջողութիւնը, եւ կուզէ որ մարդը զայն առնու իւր աշխատանքով։

— Նայուածք կայ, որ մարդուս վրայ բարութիւն կըստեղծէ, կայ ալ որ անոր վրայ նիւթող շարութեան յարութիւն կուտայ։

Խ. Մ. Բաղստարեան

ԵՌԱՅԱՐԱՆ
ԵՌԵՅՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ
Չալնագրեց
Լեւոն Մ. Ձիլինիքեան
Իզմիր
Տպագր. Մամուրեան
1898

Կեդրոնատեղի Տպարան-Գրատուն - Կաղմատուն Մամուրեան Իզմիր, Մօտա փողոց թիւ 5, Գինն՝ 20 զրդ։

ՆՈՐԱՅԵՐԵՆԱՐԱՆ
ՊԱՏԿԵՐԱՅԻՆ
Պատրաստեց Կ. Վ. Պալապան, Գրատուն Մամուրեան Իզմիր, Գինն է 20 փարայ։

ԿՐԻՃ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿՈՆ ԵՂԱՆԱԿ
ԳՍԱԳԻՍՏԻՆ ԼԵԶՈՒՆ
Սահուն կերպիւ խօսիչ ուսանելու

Հեղինակն է տղթոր Բիշարտ Ս. Բոլէթիով։ Ի Հայ վերածած է Պ. Մուրեան, նախկին թարգման-քարտուղար և փոխհիշատոս անգղիական հիւպատոսարանաց Ի Տաճկաստան, - Հրատարակիչ՝ Վ. Ս. Մարգարեան, - Կը հրատարակուի հետզհետէ Ա. տետրի գինն է 5 զրդ. երկրորդինը 3. Մնացեալներն՝ 2 ական զրդ. Ամբողջ գործին բաժանորդագրութիւնն է 20 զրդ։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

ՄՍՆԵՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծագոյ Տոքսոն Տաղաւարեան և այս գործը կը պարզէ մանրէտարանական բոլոր տեսութիւններն, երկրորդներն ու օրէնքները, և ապա թուելով մանրէներէ առթեալ տարափոխիկ հիւանդութեանց գլխաւորները, կը նշանակէ անոնց դէմ պայքարանութեան և կուրելու միջոցներն ու դարմանները, Գինն է 10 զրդ. կեդրոնատեղին՝ Չարգարեան գրատուն, Կ. Պոլսոյ, Չաղմաղճը լարեալուցը։

ՄՍՐԳՐԻՏԵՐ
Մանկապարտեզի - Մաղկոցի
Տղայոց
Կուսուցանէ կարգաւ, գրել, գծել, երգեր, խաղեր, առակներ, հանելուկներ, - Հրատարակիչ՝ գրավաճառ Վ. Ս. Մարգարեան, Գինն է 50 փարայ, Կը ծախուի բոլոր գրավաճառացիով։

ՆԱՄԱԿԱՐԴՈՒՄ (Վոյա)

Պատու ունիմ ծանուցանել թէ Ղալաթիոյ Տէմիր խանէ Կ. Պոլսոյ Պաղէ դպիւռ Կսիկ Չալաթիէ ճատախի թ. 30 խանութի փոխադրուած եմ, և ըստ առաջնոյն նամակագրովի հաւաքածոյի (քօլէքտիօն) համար արուտուր կընեմ գոհացուցիչ զինքերով, և միանգամայն մեծ ու փոքր քանակութեամբ Պատրաստ եմ թըղթակցութեամբ ալ կատարել սոյն գործողութիւնը, նաև նամակագրովի արժէից փոխարէն եթէ ուղիւ, գիրք և դպրոցական պիտոյք ալ զրկել։

Մարտիրոս Արայճեան

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՅԱՏԻ ՀՈՒԼՈՒԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիտ ընտիր է սոյն դեղատար, և ամէն շրջանի տկարութեան, ու ժաթափութեան և տխրութեան համար կը լնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անկարգութեանց հետքերը։ Սըրտի և երկամանց վրայ օգտակար աղիքները թիւն մը ունի, արիւնը մաքրելով նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ, Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախանութիւն, կծուութիւն, մաշակոյն հիւանդութիւններ որովայնի մէջ զուած կազեր, գլխի ցուրի կը վանէ, մարմնորոշիւնը կը շափաւորէ, և մարմինը մաքրութեամբ բոլոր այն աղտոնութիւններէ որ շատ անգամ դանազան հիւանդութեանց սկիզբնապատճառ կըլլան, առողջ ու թեղե ընական դիրքը կըզգենու։

ONCIENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼՈՒԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պայտաւական յատկութեանցը չհաւատարկ ընտելու ուղիւ դեղ մը հին կամ նոր թուանուր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրիֆիէզէ), սրտեղի և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը լուսանան, օգտակար է նաև հարբուխ, հագի, սրտի բարբախտ, մանաւանդ յօդացաւ (եկ), ըստած հիւանդութեան, Իւր կազաւորէ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյ (աքսիա) հիւանդութեան ապականիչ գործիքներն ինչ աստիճան որ ըլլայ կը դիմագրուէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչեւ տիկ վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղապատճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղէ-գաբու թաշխանի կողմերը Պ. Գաղապարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուղղութիւնը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տղթոր Չարգարեան, Ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 533։

ՏՆՈՒՆ ԵՒ ՏԻՐ
Հ. Ս. ՄԱՂԱՃԱՃԱՆԵ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ԳՐԳԵՐԱԿ
Կ. Պոլսոյ Զիւմպլիլի-խան Թ. 18-19